

**LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ PROFESINĖS ETIKOS TARYBOS
SPRENDIMAS NR. 2022/11.2.**

2022-11-25, Vilnius

Lietuvos architektų rūmų (toliau – **Rūmai**) Profesinės etikos taryba (toliau – **PET**) išnagrinėjo Sigito Mitkaus (toliau – **Pareiškėjas**) skundą dėl architekto Aurimo Daunoravičiaus (toliau – **Atsakovas**) galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų (toliau – **Skundas**).

Skundas išnagrinėtas ir sprendimas priimtas 2022-11-25 vykusio PET posėdžio metu. Nagrinėjant Skundą ir priimant sprendimą dalyvavo PET nariai Darius Juškevičius (pirmininkas), Andrius Bakšys, Dainius Čepurna, Donatas Laucius, Vaida Cromley. Posėdžio pirmininkas – PET pirmininkas Darius Juškevičius, PET sekretoriaus funkcijas posėdyje atliko Lietuvos architektų rūmų (toliau – Rūmai) teisininkas Justas Laurinčiukas. PET posėdyje paaiškinimus žodžiu teikė Pareiškėjas ir Atsakovas.

I. Pareiškėjo Skundo ir paaiškinimų esmė

Rūmai 2022-06-15 gavo Pareiškėjo skundą Nr. 8-208 ir 2022-08-29 papildomą informaciją, kuriais Pareiškėjas kreipėsi dėl Atsakovo profesinės etikos. **Skunde dėl Atsakovo profesinės etikos Pareiškėjas nurodė, kad:**

Architektas Aurimas Daunoravičius (toliau – Architektas), 2022-02-22 veikdamas kaip UAB „Subjektas“ atstovas, sudarė Projektavimo darbų rangos sutartį (toliau – Sutartis) su Daugiabučio namo Gedimino pr. 20/Jogailos g. 1 savininkų bendrija (toliau – Užsakovas) (1 priedas). Sutartyje buvo numatyta (11.1 p.), kad projektavimo valdytoju yra UAB Statybos tyrimų institutas, atstovaujamas direktoriaus Sigito Mitkaus. Architektas Sutartimi įsipareigojo parengti Daugiabučio gyvenamojo namo Gedimino pr. 20/Jogailos g. 1, Vilniaus m., terasos paprastojo remonto techninį projektą (Sutarties 1.1.1. p.) ir iki 2022-03-22 pateikti tikrinimui parengtą projekcinę dokumentaciją, o iki 2022-04-22 gauti statybos leidimą. Architektas be kita ko įsipareigojo bendradarbiauti su Užsakovu atliekant sutartinį darbą. Projektinės dokumentacijos parengimo ir statybos leidimo terminas Užsakovui turėjo ir turi (iki šiol Sutartis nėra vykdoma ir statybos leidimas negautas) esminę reikšmę – terasa yra virš gyvenamųjų patalpų, todėl jos remonto darbai gali būti atliekami tik šiltuoju metų laiku. Pavėlavus gauti statybos leidimą statybos darbai gali nusikelti visiems metams. Architektas su Užsakovu nebendradarbiavo. Gavo avansą, nuolatos raginamas parengti projekcinę dokumentaciją ir tik 2022-04-20 dokumentus statybos leidimui gauti įkėlė į sistemą INFOSTATYBA. Architektas be jokių paaiškinimų vietoj vieno mėnesio darbą atliko per du mėnesius, dokumentus statybos leidimui gauti įkėlė informacinę sistemą kai jau Sutartis turėjo būti įvykdyta ir turėjo būti gautas statybos leidimas. Pažymėtina, kad darbas buvo atliktas nekokybiškai, su trūkumais. Tačiau buvo nuspręsta pastabų kol kas neteikti, kad nesustotų statybos leidimo gavimo procesas. Tai buvo pranešta ir Architektui. Po prašymo išduoti statybos leidimą Architektas jokių pranešimų apie statybos leidimo išdavimo eigą neteikė. Į skambučius, elektroninius laiškus neatsakinėjo. Kai pavykdavo susisiekti skambinant iš jam nepažįstamo telefono numerio, atsakydavo, kad viskas vyksta normaliai, tuoj bus gautas statybos leidimas. Po daugybės bandymų susisiekti ir apeliavimų į sąžinę Architektas parašė atsakymą (2 priedas) iš kurio matosi, kad yra tam tikrų kliūčių leidimui gauti. Architektas iki šiol šių problemų ne tik nesprendė, bet ir apie jas neinformavo nei projektavimo valdytojo, nei Užsakovo. Dėl savo pareigų nevykdymo Architektas ne tik, kad neatsiprašė, bet dar ir menkino Užsakovą, duodamas suprasti, kad jis (Architektas) užsiima „rimtais“ darbais, o Užsakovas čia „lenda“ su savo „smulkmenomis“. Pažymėtina, kad elektroniniame laiške (žr. Priedą) Architektas stebėjosi, kodėl Užsakovas negali vykdyti darbų be statybos leidimo, tuo skatindamas Užsakovą nesilaikyti įstatymo reikalavimų ir vykdyti savavališką statybą. Savo veiksmais architektas Aurimas Daunoravičius Užsakovui padarė turtinę ir neturtinę žalą. Dėl darbų vėlavimo pabrango statybos darbai, teko nutraukti sutartis su statybos rangovais, dėl nesutvarkytos terasos vanduo patenka ir gadina Pastato konstrukcijas ir patalpas. Gyventojai negali visavertiškai naudotis savo patalpomis ir bendraisiais pastato objektais (terasa).

Vėliau Pareiškėjas papildė informaciją kitu raštu nuroydamas, kad architektas savo neetišką elgesį tęsia. Užsakovas, matydamas, kad architektas A. Daunoravičius nevykdo savo įsipareigojimų, prisijungė prie INFOSTATYBA sistemos ir nustatė, kad teikdamas prašymą išduoti statybos leidimą architektas padarė daug klaidų. Prašymas išduoti statybos leidimą buvo atmestas 2022-06-20. Tačiau iki šiol architektas A. Daunoravičius neištaisė savo klaidų ir nepateikė naujo prašymo išduoti statybos leidimą. Architektas Aurimas Daunoravičius 2022-07-21 elektriniu laišku Užsakovui patvirtino, kad jam jokių dokumentų netrūksta, tačiau, kaip minėta, pataisyto prašymo išduoti statybos leidimą į INFOSTATYBA sistemą neįkėlė. Kadangi šiuo metu nei į telefono skambučius, nei į elektroninius laiškus architektas Aurimas Daunoravičius neatsako, Užsakovas nusprendė pats užbaigti statybą leidžiančio dokumento gavimo procedūras. Tačiau vienas iš prašymo išduoti statybą leidžiantį dokumentą pagrindų yra tai, kad statinio projektas yra nepasirašytas projektavimo įmonės vadovo, kuriuo, yra pats architektas Aurimas Daunoravičius. Dėl šio trūkumo Užsakovas negali savarankiškai tęsti statybą leidžiančio dokumento gavimo procedūros. Tokiu būdu dėl neetiško Aurimo Daunoravičiaus elgesio Užsakovas yra padėtyje be išeities – neturi teisinės galimybės gauti statybą leidžiantį dokumentą ir pradėti statybos darbus.

2022-11-25 PET posėdžio metu Pareiškėjo papildomai teikti paaiškinimai:

Pareiškėjas akcentavo, kad tarp bendrijos, kuriai jis atstovauja kaip viso projekto valdytojas ir koordinadorius, buvo sudaryta sutartis su Atsakovu ir jo įmone dėl Daugiabučio gyvenamojo namo Gedimino pr. 20/Jogailos g. 1, Vilniaus m., terasos paprastojo remonto techninį projektą paprastojo remonto projekto parengimo, kuria Atsakovas iš esmės įsipareigojo užsakovo Daugiabučio gyvenamojo namo Gedimino pr. 20/Jogailos g. 1, Vilniaus m. bendrijos vardu gauti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos statybą leidžiantį dokumentą. Tačiau šis dokumentas galiausiai buvo gautas palyginti neseniai. Iki tol anot Pareiškėjo Atsakovas elgėsi neetiškai, ignoravo Pareiškėjo paklausimus dėl sutarties vykdymo eigos, nesikooperavo, vėliau paaiškėjus klaidoms INFOSTATYBA sistemoje, jų ilgą laiką netaisė, tokiu būdu vilkindamas visą procesą ir sukeldamas žalą Pareiškėjo galutiniams užsakovams, kadangi statybų kainos išaugo ir reikalingi terasos remonto darbai bus galimi atlikti tik pavasarį. Pareiškėjas patikslino, kad jis projekte atskirais sutartiniais teisiniais santykiais susijęs su užsakovu dėl projekto valdymo, paaiškino, jog jo nuomone egzistuoja rizika, jog ateityje ieškinį dėl galimo statybų pabrangimo ir žalos atlyginimo jis gali gauti iš savo užsakovo, todėl šiuo skundu jis tikisi veikti preventyviai savo atžvilgiu, nes jo nuomone sutartis nebuvo tinkamai įvykdyta dėl Atsakovo kaltės.

II. Atsakovo paaiškinimų esmė

2022-11-25 Atsakovas pateikė paaiškinimus PET posėdžio metu žodžiu, kuriuose nurodė, jog:

Atsakovas pateikė sutarties vykdymo įvykių chronologiją ir akcentavo, jog kadastriniai matavimai tinkami buvo pateikti paties užsakovo tik š.m. liepos mėn., užsakovo likusi reikalinga dokumentaciją buvo pateikta š.m. rugpjūčio mėn., o statybą leidžiantis dokumentas buvo gautas š.m. rugsėjo mėn. 23 d., todėl įvertinant tinkamų dokumentų pateikimo laikotarpį Atsakovo manymu jis sutartį įvykdė tinkamai. Taip pat Atsakovas patikslino, jog ir pati projektavimo užduotis bei joje pateikti sprendiniai iš pradžių nebuvo įmanomi įgyvendinti kaip paaiškėjo vėliau po sutarties pasirašymo, kas vėlgi užvilkino procesą, tačiau ne dėl Atsakovo kaltės.

III. Aktualios profesinės etikos nuostatos

Pareiškėjas nurodė, jog Atsakovas galimai pažeidė Etikos kodekso 1 principą, jog vykdant savo, kaip Europos liberalios profesijos atstovų, pareigas, visų architektūros paslaugų teikėjų kalbos ir veiksmai yra sąžiningi, 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“) 2.3., 2.4., 2.5 taikymo atvejus, t.y. („Architektūros paslaugų

teikėjai visuomet stengiasi vengti su jų profesiniais įsipareigojimais nesuderinamų situacijų arba situacijų, kurios galėtų paskleisti abejonių dėl jų nepriklausomumo, nešališkumo ar sąžiningumo. Nė vienas architektūros paslaugų teikėjas nerengia jokio raštiško ar kitokio pobūdžio dokumento, neremia jo rengimo ir nesutinka su juo, jei dokumentas prieštarauja turimai informacijai ar profesionaliai nuomonei, arba jei žinoma, kad toks dokumentas yra klaidinantis ar neobjektyvus kitų atžvilgiu, ar kaip nors kitaip diskredituojantis profesiją, klientą ar vartotoją. Nė vienas architektūros paslaugų teikėjas neremia, neskatina ir nesutinka su jokiais veiksmais, kurie galėtų padėti įvykdyti nusikaltimą ar paskatinti neetišką elgesį, arba gali būti norima nuslėpti ar užmaskuoti finansinių ar išdo operacijų klaidas ar pažeidimus.“), 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) 3.1., 3.9., 3.10., 3.11. taikymo atvejus, t.y. („Visi architektūros paslaugų teikėjai pagarbiai žiūri į savo kliento ar potencialaus vartotojo poreikius ir reikalavimus, jei šie poreikiai ir reikalavimai neprieštarauja šio kodekso principams ir jų taikymui. Tuo atveju, jei yra ar numanomas koks nors prieštaravimas, architektūros paslaugų teikėjas apie tai nedelsdamas informuoja klientą arba, jei reikia, vartotoją. Visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, kompetentingai, rūpestingai ir stropiai. Visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, be priežasties nevēluodami ir, kiek tai nuo jų priklauso, per sutartą priimtina laikotarpį. Visi architektūros paslaugų teikėjai nuolat informuoja savo klientą apie kliento vardu atliekamų darbų ar paslaugų teikimo eigą ir apie bet kokias kylančias problemas, kurios gali turėti įtakos tų darbų ir paslaugų kokybei ar kainai arba išlaidoms, susijusioms su projektavimo darbais, ypač tuomet, kai klientas yra nustatęs apribojimus kokybei ir kainai“), 4 principo („Įsipareigojimai profesijai“) 4.1. taikymo atvejį, t.y. („Visi architektūros paslaugų teikėjai plėtoja savo profesinę veiklą, išlikdami nepriklausomi, nešališki, dori, garbingi, sąžiningi, užtikrindami savo veiklos konfidencialumą ir vientisumą.“)

IV. Sprendimui reikšmingos aplinkybės

PET išnagrinėjo Skundą, iš klausė Pareiškėjo, Atsakovo paaiškinimus ir priimdama sprendimą rėmėsi šiomis aplinkybėmis:

- a) Atsakovo galutinis užsakovas ir klientas, kuriam jis yra atskaitingas už tinkamą sutarties įvykdymą yra Daugiabučio namo Gedimino pr. 20/Jogailos g. 1 savininkų bendrija.
- b) Pareiškėjas yra projektavimo valdytojo UAB Statybos tyrimų institutas direktorius.
- c) Atsakovui jo užsakovas (klientas) tiesioginių pretenzijų dėl atliktų darbų neturėjo.

V. Sprendimo argumentai

PET nariai įvertinę pateiktą medžiagą ir pateiktus šalių paaiškinimus vertina, kad Pareiškėjo skundo vienas iš tikslų yra orientuotas kaip jo galima gynybinė priemonė, jeigu jo užsakovas ateityje jam pateiktų ieškinį dėl galimo žalos atlyginimo dėl padidėjusių statybos darbų kainos ir laiku neatlikto objekto remonto, nes Pareiškėjo manymu jo įsipareigojimų tinkamas neįvykdymas buvo nulemtas tik dėl Atsakovo netinkamų veiksmų. PET nariai nustatė, kad Atsakovo tiesioginis užsakovas pagal sutartį yra Gedimino pr. 20/Jogailos g. savininkų bendrija, kuri jam netaikė jokių netinkamų sutartinių įsipareigojimų vykdymo priemonių, pvz. netesybų, o netgi atvirkščiai – apmokėjo visą sutartą sumą bei užsakė dar kitą darbą – parengto projekto A laidą, kas patvirtina, jog tarp Atsakovo ir jo tiesioginio užsakovo susiklostė abipusio pasitikėjimo ir bendradarbiavimo teisiniai santykiai. PET daro išvadą, kad ir pats Pareiškėjas savalaikiai turėjo prisiimti atsakomybę už teisingą projekto suvaldymą ir koordinavimą prieš savo užsakovą pagal savo statusą ir dalyvavimą visame projekte, o įvertinus aplinkybę, kad Atsakovui jo užsakovas (bendrija) jokių pretenzijų neturėjo, taip pat turint omenyje aplinkybes, kad tinkami dokumentai Atsakovui buvo pateikti vėliau jau po sutarties pasirašymo vertintina, jog netinkamas sutarties vykdymas, nesilaikant termino, įvyko ne vien dėl Atsakovo veiksmų, tačiau ir dėl paties užsakovo vilkinimo pateikti tinkamą dokumentaciją, t.y. kadastrinių matavimų bylą, bendrijos steigimo sutartį, gyventojų sutikimus. Todėl PET nariai sprendė, kad Atsakovas vykdydamas įsipareigojimus prieš savo tiesioginį užsakovą (bendriją) buvo sąžiningas, informavo bendrijos

pirmininką apie sutarties vykdymo eigą pagal turimas galimybes. Atsakovas, kaip architektūros paslaugų teikėjas, savo veiksmais nesudarė situacijos, kurios galėjo paskleisti abejonių dėl jo nepriklausomumo, nešališkumo ar sąžiningumo. Netgi atvirai – Atsakovas nurodė, jog jo iniciatyva buvo pakeisti tam tikri projektavimo užduoties sprendiniai į racionalesnius ir labiau atliepiančius užsakovo interesus. PET nariai vertino, kad Atsakovo projekto valdytojui siūsto el. laiško turinys negali būti vienareikšmiškai vertinamas kaip rekomendavimas nesilaikyti įstatymo ir nelaukiant statybos leidimo vykdyti savavališką statybą. PET nariai įvertino aplinkybę, kad Atsakovas buvo pateikęs pasiūlymą el. laišku nutraukti sutartį, tačiau iš užsakovo ar Pareiškėjo valios išraiškos netęsti sutartinių teisinių santykių nebuvo. Priešingai nei nurodo Pareiškėjas, PET nariai nemano, kad Atsakovas nepagarbiai žiūrėjo į savo kliento poreikius ir reikalavimus, kadangi, kaip buvo nustatyta vėliau, jis komunikavo su užsakovo atstovu – bendrijos pirmininku, kurio vadovaujama bendrija Atsakovui apmokėjo už jo atliktus darbus bei pateikė papildomą užsakymą dėl tolesnio bendradarbiavimo. PET (daugumą narių) įvertinę pateiktą informaciją padarė išvadą, kad tam tikri vėlavimai įvyko ir dėl užsakovo kaltės bei pradinių netinkamų dokumentų pateikimo, kas laikytina svarbia vėlavimo priežastimi, dėl ko vėlgai negalima vienareikšmiškai vertinti, kad Atsakovas savo darbą atliko netinkamai. PET nariai įvertino Atsakovo per posėdį pateiktą informaciją apie tai, kad buvo nukrypta nuo pradinės projektavimo užduoties sprendinių, juos tinkamai suderinus su užsakovo atstovu, bendrijos pirmininku, kurį Atsakovas atitinkamai ir informavo apie kilusias problemas, kurios tuomet turėjo įtakos darbų sudėčiai ir jų atlikimui terminui. PET nariai nustatė, kad Etikos kodekso 4 principo 4.1 taikymo atvejis nagrinėjamoje situacijoje apskritai nėra kvalifikuotinas, todėl jo detaliau nenagrinėjo.

Nutarta:

- Etikos kodekso 1 principas. Nutarta: nepažeidė (vienbalsiai);
- Etikos kodekso 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“) 2.3. taikymo atvejis („Architektūros paslaugų teikėjai visuomet stengiasi vengti su jų profesiniais įsipareigojimais nesuderinamų situacijų arba situacijų, kurios galėtų paskleisti abejonių dėl jų nepriklausomumo, nešališkumo ar sąžiningumo“). Nutarta: nepažeidė (vienbalsiai);
- Etikos kodekso 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“). 2.4. taikymo atvejis („Nė vienas architektūros paslaugų teikėjas nerengia jokio raštiško ar kitokio pobūdžio dokumento, neremia jo rengimo ir nesutinka su juo, jei dokumentas prieštarauja turimai informacijai ar profesionaliai nuomonei, arba jei žinoma, kad toks dokumentas yra klaidinantis ar neobjektyvus kitų atžvilgiu, ar kaip nors kitaip diskredituojantis profesiją, klientą ar vartotoją“). Nutarta: nepažeidė (vienbalsiai);
- Etikos kodekso 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“). 2.5. taikymo atvejis („Nė vienas architektūros paslaugų teikėjas neremia, neskatina ir nesutinka su jokiais veiksmais, kurie galėtų padėti įvykdyti nusikaltimą ar paskatinti neetišką elgesį, arba gali būti norima nuslėpti ar užmaskuoti finansinių ar išdo operacijų klaidas ar pažeidimus“). Nutarta: nepažeidė (vienbalsiai);
- Etikos kodekso 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) 3.1. taikymo atvejis („Visi architektūros paslaugų teikėjai pagarbiai žiūri į savo kliento ar potencialaus vartotojo poreikius ir reikalavimus, jei šie poreikiai ir reikalavimai neprieštarauja šio kodekso principams ir jų taikymui. Tuo atveju, jei yra ar numanomas koks nors prieštaravimas, architektūros paslaugų teikėjas apie tai nedelsdamas informuoja klientą arba, jei reikia, vartotoją“). Nutarta: nepažeidė (vienbalsiai);
- Etikos kodekso 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) 3.9. taikymo atvejis („Visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, kompetentingai, rūpestingai ir stropiai“), Nutarta: nepažeidė (keturi PET nariai balsavo „prieš“, vienas – „už“);
- Etikos kodekso 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) 3.10. taikymo atvejis („Visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, be priežasties nevēluodami ir, kiek tai nuo jų priklauso, per sutartą priimtina laikotarpį.“). Nutarta: nepažeidė (keturi PET nariai balsavo „prieš“, vienas – „už“);
- Etikos kodekso 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) 3.11. taikymo atvejis („Visi architektūros paslaugų teikėjai nuolat informuoja savo klientą apie kliento vardu atliekamų darbų ar paslaugų teikimo eigą ir apie bet kokias kylančias problemas, kurios gali turėti įtakos tų darbų ir paslaugų kokybei ar kainai arba išlaidoms, susijusioms su projektavimo darbais, ypač tuomet, kai klientas yra nustatęs apribojimus kokybei ir kainai“). Nutarta: nepažeidė (vienbalsiai);

- Etikos kodekso 4 principo („Įsipareigojimai profesijai“) 4.1. taikymo atvejis („Visi architektūros paslaugų teikėjai plėtoja savo profesinę veiklą, išlikdami nepriklausomi, nešališki, dori, garbingi, sąžiningi, užtikrindami savo veiklos konfidencialumą ir vientisumą.“). Nutarta: netaikytinas (vienbalsiai).

PET pirmininkas Darius Juškevičius

Posėdžio sekretoriaus funkcijas atliekantis _____ Justas Laurinčiukas